

ДОКЛАД

на постоянната комисия при пленума на ВСС – „Професионална квалификация и информационни технологии“

Относно: Резултатите от експерименталното електронно дистанционно гласуване, проведено на 16 и 17 ноември 2016 г. и готовността на системата за електронно дистанционно гласуване за избор на членове на Висшия съдебен съвет от съдиите, прокурорите и следователите.

Системата за електронно дистанционно гласуване бе разработена в изпълнение на § 33 от ПЗР на ЗИД ЗСВ ДВ бр.50 от 3.7.2012 г. като модул от Електронния портал на съдебната власт, осъществен по проект на ВСС по ОПАК приключен през 2015 г. Електронният портал, в т.ч. и Системата за гласуване са тествани от експерти и приети от ВСС с решение по протокол № 57 от 19 ноември 2015 г.

С измененията на ЗСВ от м.април 2016 г. е предвидено провеждането на експерименталното електронно дистанционно гласуване да се извърши не по-късно от 10 месеца преди изтичане на мандата на настоящия съвет. Законът задължи Висшия съдебен съвет да разработи Правила за провеждане на избори на членове на ВСС от съдиите, прокурорите и следователите. Тези правила са приети и публикувани на интернет страницата с решение на Пленума на Висшия съдебен съвет по протокол № 30 от 28.07.2016 г. Системата за електронно дистанционно избиране на членовете на ВСС от съдиите прокурорите и следователите бе адаптирана в съответствие с така приетите правила.

С Решение на Пленума на ВСС по протокол 37 от 13.10.2016 г., експерименталното електронно дистанционно гласуване, съобразно приетите правила по чл. 29б, ал. 1 от ЗСВ, бе насрочено да се проведе на 16 и 17 ноември 2016 г., по едно и също време в три отделни и независими процедури за избор на съдии, прокурори и следователи. Създадена бе организация за отпечатване на талони, изпращането и раздаването им по органите на съдебната власт. До реализацията на експерименталното електронно дистанционно гласуване КПКИТ внасяше информация на всяко заседание на Пленума на ВСС. При провеждането на избора са поканени външни експерти, на граждански договор, които да дадат заключение относно системата за електронен дистанционен избор. Изборите преминаха успешно. Решението на ВСС за тестово гласуване за

„доброволци” - реални членове на ВСС от 6 и 7 състави и създадената организация се увенчаха с успех и в симулирания при избор имаше висока активност,което личи от статистиката за участието :

СЪДИИ			ПРОКУРОРИ			СЛЕДОВАТЕЛИ		
Избиратели с право на глас	От тях заявили електронно гласуване	В проценти	Избиратели с право на глас	От тях заявили електронно гласуване	В проценти	Избиратели с право на глас	От тях заявили електронно гласуване	В проценти
2 250	1 812	81%	1 512	1 344	89%	449	415	92%
Гласували	В проценти спрямо имащите право на глас	В проценти спрямо получените талони	Гласували	В проценти спрямо имащите право на глас	В проценти спрямо получените талони	Гласували	В проценти спрямо имащите право на глас	В проценти спрямо получените талони
1 468	65%	81%	1 186	78%	88%	365	81%	88%

	Брой избиратели	Раздадени талони	Гласували с талони	% активност от раздадени талони	% активност електронно гласували
Съдии с право на глас	2 250	1 812	1 468	81,02%	65,24%
Прокурори с право на глас	1 512	1 344	1 186	88,24%	78,44%
Следователи с право на глас	449	415	365	87,95%	81,29%
ОБЩО	4 211	3 571	3019	84,54%	71,69%

Системата предизвика голям интерес и беше подложена на проверка : дали допуска вот за по-малко или за повече от определените по закон кандидатури, дали блокира опити за повторен вот и т.н. В началото на експеримента имаше отделни и не особено съществени проблеми, предизвикани от неизпълнение на технологията или несвоевременно техническо пренастройване. Тези отделни случаи не би следвало да се повторят – когато вече има опит за работа със системата. Значителен брой съдии,прокурори и следователи гласуваха от мобилните си телефони. Като цяло системата беше одобрена от съдиите,прокурорите и следователите, които разпознаха незабавно и ползите от нея в икономия на време и средства.

Назначените външни експерти участваха в първия ден на избора и бяха запознати с всички поставени въпроси и изразени съмнения. КПКТ прие техните доклади, но не споделя изразено становище като гаранция за системата да се доработи така , че да се запомня всеки изразен вот с цел да можел по-късно да бъде проверен от упражнилия правото си на глас. КПКТ не сподели този възглед. Подобна доработка би създавала

приложение, което би противоречало на важното законово изискване – за гарантирана тайна на вота.

На 18.11.2016г. системата бе демонстрирана и обсъдена на брифинг на ВСС с журналисти от различни медии. Тя получи достойно отразяване в средствата за масово осведомяване. Дори критично настроени репортери успяха лично да проверят функционалностите на системата. Обсъждането бе полезно и с оглед популяризирането на приетите от ВСС норми гарантиращи законосъобразност на вота. Архитектурата на системата, използването на интернет адреси само от България, нормите по организация на вота, архивирането което обезпечава евентуално експертно изследване в процедура по обжалване на избора и мн.др. В съпътстващата експеримента дискусия бе разработена таблица с обобщени отговори на възникналите въпроси. Тя е приложена към настоящия доклад.

Експерименталното гласуване мотивира предложения за промени в правилата с оглед усъвършенстване на организацията – които са отделно приложение. Те ще бъдат предоставени на Пленума на ВСС след обсъждане в ресорните комисии.

*
* *

Изложеното обосновава извода, че настоящата система за електронно дистанционно гласуване ГАРАНТИРА тайната на вота и свободата на волеизявлението на всеки съдия, прокурор или следовател. Това произтича и от становището на независимите експерти. При споделените идеите за решаване на абстрактни проблеми, те все пак заключават, че системата е **„по-сигурна от хартиения вариант за гласуване с бюлетини“** и, че **„електронната система за електронно дистанционно гласуване е много по-малко податлива на манипулация на резултатите в сравнение с класическото гласуване с хартиени бюлетини“**.

ПРИЛОЖЕНИЯ :

1. Описание – отговор на въпроси за системата за електронно дистанционно гласуване;
2. Становище от доц.д-р Радослав Йошинов от БАН;
3. Становище от доц.д-р Росен Радонов, от ТУ София.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
КПКИТ:

(Р. Георгиев)